

**พิธีส่งมอบห้องสมุดเสริมปัญญา
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
และงาน TLA : Open House Day**

กิ่งแก้ว อ่วมศรี

เมื่อวันเสาร์ที่ 27 พฤษภาคม 2549 ได้มีพิธีส่งมอบห้องสมุดเสริมปัญญา และงาน Open House Day ณ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ กิจกรรมของงาน มีพิธีสงฆ์ในตอนเช้า ตอนบ่ายมีการเสวนาเรื่อง “กว่าจะถึงวันนี้.....52 ปีสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ” และช่วงเย็นเป็นพิธีส่งมอบห้องสมุดเสริมปัญญา และส่งมอบมุมความรู้ตลาดทุน

**The Hand Over Ceremony of
“The Intellectual Development Library”
under The Thai Library Association and
TLA : Open House Day**

Kingkaew Aumsri

On May 27, 2006, there was the Hand Over Ceremony of “The Intellectual Development Library” under the Thai Library Association and the Open House Day at the Thai Library Association. Also there were activities as follows :- A priest ceremony in the morning, the talk of TLA’s history on “Till.....52 Years of the Thai Library Association” in the afternoon and the Hand Over Ceremony of “The Intellectual Development Library” under the Thai Library Association and “SET Corner”.

พิธีส่งมอบห้องสมุดเสริมปัญญา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ และงาน TLA : Open House Day

กิ่งแก้ว อ่วมศรี *

เมื่อเสาร์ที่ 27 พฤษภาคม 2549 ได้มีพิธีมอบห้องสมุดเสริมปัญญาและ งาน TLA: Open House Day ณ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ถนนศรีบริพา 9 หรือถนนอาคารสงเคราะห์ 5 ซี่งเดิม) แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

กำหนดการของงานมีดังนี้

9.00 - 10.00 น. นายกสมาคมห้องสมุดฯ กรรมการบริหารฯ
ชุดปัจจุบัน และอดีตลงทะเบียน

* บรรณารักษ์ชำนาญการระดับ 8 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล

- 10.00 - 11.00 น. พระสงฆ์ 9 รูปเจริญพระพุทธมนต์
- 11.00 - 12.00 น. ถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์
- 13.00 - 14.00 น. ร่วมรับประทานอาหารกลางวัน
- 14.00 - 15.30 น. ชมสถานที่ / พักผ่อนตามอัธยาศัย
- 15.30 - 16.30 น. การเสวนาเรื่อง “กว่าจะถึงวันนี้...52 ปี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ” โดย นายกสมาคมฯ อดีตนายกสมาคมฯ กรรมการบริหารและอดีตกรรมการบริหารสมาคมฯ
- 17.00 - 17.10 น. กล่าวรายงาน “ความร่วมมือระหว่างตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ โดย คุณพันธ์ศักดิ์ เวชอนุรักษ์ ประธานระบบการศึกษาตลาดทุน ตลาดหลักทรัพย์”
- 17.10 - 17.20 น. กล่าวมอบ “ห้องสมุดเสริมปัญญา” โดย คุณกิตติรัตน์ ณ ระนอง กรรมการและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ฯ กล่าวรับมอบ “ห้องสมุดเสริมปัญญา” โดย ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ
- พิธีมอบ “ห้องสมุดเสริมปัญญา” มูลค่า 7,500,000 บาท พิธีมอบ “มุมความรู้ตลาดทุน (SET Corner)” มูลค่า 230,000 บาท
- 17.20 - 17.30 น. มอบโล่ขอบคุณ ตลาดหลักทรัพย์ฯ และมอบบัตรสมาชิกกิตติมศักดิ์ สมาคมห้องสมุดฯ แต่ คุณกิตติรัตน์ ณ ระนอง คุณพันธ์ศักดิ์ เวชอนุรักษ์ คุณก่อศักดิ์ ไชยรัศมีศักดิ์ คุณสุวิทย์ กิ่งแก้ว คุณวันทนี นามะสนธิ โดย ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต
- 17.30 - 18.00 น. แนะนำ “ห้องสมุดเสริมปัญญา”
 ชั้น 1 - ห้องสมุดและการจัดการความรู้ (Knowledge Management & Library)
 ชั้น 2 - ผจญภัยความรู้ (Knowledge Adventure)
 ชั้น 3 - คลังความรู้ (Knowledge Center)
 ชั้น 4 - แลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)
- 18.00 - 19.00 น. ร่วมรับประทานอาหาร

การเสวนาวิชาการ เรื่อง “กว่าจะถึงวันนี้.....52 ปี สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ”

ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เริ่มเสวนาเป็นท่านแรก โดยได้เล่าประวัติความเป็นมาของสมาคม ดังนี้ *

๑. การก่อตั้ง

ได้รับอนุญาตเป็นทางการ ดำเนินการเป็นสมาคมได้เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๔๙๗ มีผู้ร่วมก่อตั้ง ๑๑ คน คือ นายเล็ก ไชยวสุ นายสุข พงษ์สถิตย์ ม.ร.ว.จිරวัฒน์ จักรพันธ์ นายครุณ พลศิริ น.ส.อุทัย ทุตริยะโพธิ์ น.ส.กัทลี สมบัติศิริ นางจรรยาพร ผิวเหลือง นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์ นางสาวสวาท รัตนทัศนีย์ น.ส.บุญเจือ องค์กรประดิษฐ์ และนางแม้นมาส ชวลิต

ระยะที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๓ - ๒๔๙๕ ความคิดริเริ่มมาจากกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมวิชา การจัดห้องสมุดภาคค่ำ ซึ่ง Miss Mary Anglemeyer บรรณารักษ์ห้องสมุดสำนักข่าวสารอเมริกันจัดขึ้น

ระยะที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๙๕ กลุ่มผู้เข้ารับการอบรมจาก Dr. Frances Lander Spain ซึ่งมูลนิธิฟูลไบรท์ จัดขึ้น รวม ๑๐๕ คน จัดตั้งขึ้นเป็น **ชมรมห้องสมุด**

นายอภัย จันทวิมล อธิบดีกรมสามัญศึกษาในสมัยนั้น ได้ตั้งคณะกรรมการปรับปรุงส่งเสริมกิจการห้องสมุดประชาชน เน้นให้ก่อตั้งเป็นสมาคมห้องสมุด เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสามัคคีและสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน เผยแพร่วิชา บรรณารักษศาสตร์ การศึกษาและวัฒนธรรม ส่งเสริมสถาบันห้องสมุดทั่วราชอาณาจักรให้วัฒนาถาวร ส่งเสริมสถานภาพบุคลากรห้องสมุดให้ก้าวหน้ามั่นคง

* เนื้อหาการเสวนาของศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต ได้รับการอนุเคราะห์จากท่านโดยตรง

ที่ตั้งสำนักงาน ที่แรกอาศัยหอสมุดกลางจุฬาฯ ซึ่ง อ.สุทธิลักษณ์ อัมพันวงษ์ เป็นบรรณารักษ์ ต่อมาอาศัยห้องสมุดคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่ง ม.ร.ว.จีรวัฒน์ จักรพันธ์เป็นบรรณารักษ์ และห้องสมุดสำนักข่าวสารอเมริกัน ซึ่ง นายสุข วงศาสนธิ์ (พงษ์สฤติย์) เป็นบรรณารักษ์

พ.ศ. ๒๔๙๘ หลังจากการได้รับอนุญาตเป็นสมาคม ได้เช่าอาคารเรือนเพาะชำของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนถึง พ.ศ. ๒๕๐๐ เพราะเจ้าของขึ้นค่าเช่า

พ.ศ. ๒๕๐๐ เปิดสำนักงานที่ตึกอนุสาสน์ จุฬาฯ โดยท่านเลขาธิการจุฬาฯ อ.จรรยา เสนีย์วงศ์ ณ อยุธยา เป็นผู้อนุญาต

พ.ศ. ๒๕๐๒ จุฬาฯ ปรับปรุงบริเวณตึกอนุสาสน์ และอนุญาตให้ใช้ตึกสโมสรนิสิตเก่าเป็นสำนักงานของสมาคมแทน

พ.ศ. ๒๕๐๖ จุฬาฯ รื้อตึกสโมสร เพื่อขยายสถานที่ สมาคมจึงย้ายไปอยู่ ณ ตึกอรรถกฤตญา หน้าวัดบวรนิเวศวิหาร โดยความอนุเคราะห์ของท่านเจ้าคุณญาณวโรดม และ ม.จ.ชัชวาลิตเกษมสันต์ (ผู้จัดการมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัยในเวลานั้น)

พ.ศ. ๒๕๑๗ - ๒๕๑๙ ทางวัดบวรนิเวศวิหาร โดยมูลนิธิมหามกุฏราชวิทยาลัย ต้องการให้ตึก จึงย้ายไปตั้งสำนักงานที่หอสมุดแห่งชาติ โดยอนุมัติจากอธิบดีธนิศ อยู่โพธิ์ นางแม่นมาส ขวลิต เป็นผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติในเวลานั้น

๑ มีนาคม ๒๕๑๙ สมาคมได้เช่าอาคารพาณิชย์ เลขที่ ๒๗๓ - ๒๗๕ ถนนวิภาวดีรังสิต พญาไท สามเสนใน กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ (เวลานั้นเรียกว่า กรุงเทพฯ ๔) มีกำหนดเวลาเช่า ๓๐ ปี (ครบกำหนดเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙)

สมาคมเริ่มประกอบธุรกิจ การนิเทศหอสมุด จำหน่ายและจัดทำครุภัณฑ์และอุปกรณ์หอสมุด

จอมพลถนอม กิตติขจร ให้เงิน ๒,๐๐๐ บาทแก่สมาคมไว้เป็น “ทุนสะสมเพื่อสร้างอาคารสำนักงานในอนาคต” ในโอกาสที่เป็นประธานในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาคมฯ ในเวลานั้น

ซื้อที่ดินตำบลคลองจั่น บางกะปิ ตามคำแนะนำของคุณจรี อุดมรัตน์ จากเงินกำไรจากการจัดประชุม CONSAL ครั้งที่ 4

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๓๖ วางศิลาฤกษ์โดยสมเด็จพระพุฒาจารย์ วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร กำหนดเสร็จในเดือนตุลาคม ท้นงานฉลอง ๔๐ ปี สมาคมหอสมุดฯ

นโยบายหนึ่งของการสร้างอาคารถาวร คือ จัดทำมุมหอสมุดจำลอง โดยมีครุภัณฑ์อุปกรณ์ทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่สร้างหอสมุดมาดูตัวอย่าง

แผนกวิเทศสัมพันธ์ (ด้านต่างประเทศ)

1. ได้รับความช่วยเหลือจาก Asia Foundation
2. การร่วมก่อตั้งสหพันธ์บรรณารักษ์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Congress of Southeast Asian Librarian - CONSAL) เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๓ และสมาคมฯ ได้เป็นเจ้าภาพจัดประชุม 2 ครั้งคือ ครั้งที่ ๔ และครั้งที่ ๙
3. เป็นสมาชิกของ IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) สหพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด และเชิญให้พิจารณาจัดตั้ง Regional Office for Asia โดยจัดให้มีห้องสำนักงาน ณ อาคารของสมาคมห้องสมุดฯ นางผ่องพันธุ์ ภูมิทะมาลา บรรณารักษ์ (ห้องสมุดบริติชเคาน์ซิลในเวลานั้น) เป็นผู้แทนของสมาคมฯ คนแรก และ ดร.เพ็ญศรี กวีสวรรณ (อดีตผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เป็นคนที่สอง ปัจจุบันได้ลาออกแล้ว
4. ปี ค.ศ. ๑๙๙๙ (๒๕๔๒) สมาคมห้องสมุดฯ เป็นเจ้าภาพจัดประชุม IFLA Council & Conference ครั้งที่ ๖๕ ณ ศูนย์ประชุม BITEC กรุงเทพฯ

งานธุรกิจ

เป็นความริเริ่ม และการอุทิศตนของเลขานุการบริหารของสมาคมห้องสมุดฯ

๑. นางสาวนิลวรรณ อินทะเคหะ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน ฉะเชิงเทรา รับตำแหน่งเลขาบริหารของสมาคมฯ เป็นคนแรกระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๒๖ จนเกษียณอายุ
๒. นางวรรธน์ ศรีน้ำเงิน เป็นผู้ช่วยเลขานุการบริหารตั้งแต่ ๒ กันยายน ๒๕๒๕ ถึง ๑๗ มิถุนายน ๒๕๒๖
 - รักษาการเลขานุการบริหาร ตั้งแต่ ๑๘ มิถุนายน - ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗
 - ดำรงตำแหน่งเลขานุการบริหารตั้งแต่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ ถึง ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙

พระมหากษัตริย์คุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้สมาคมเข้าเฝ้าฯ ทูลเกล้าถวายหนังสือ และ ตู๋หนังสือสำหรับโรงเรียนชาวเขา เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๑๔

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ โปรดเกล้าฯ ให้คณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดฯ นำสมาชิกทั่วประเทศเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานพระบรมราโชวาท ณ ศาลาดุสิดาลัย พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธร (พระอิสริยยศในเวลานั้น) ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์ของสมาคมฯ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙ (โดยคำแนะนำของนางศศิ วงศ์ บึงตระกุล ให้ขอพระราชทาน)

มาตรฐาน และจรรยาบรรณบรรณารักษ์

องค์การ UNESCO โดย General Information Program and UNISIST ได้กำหนดไว้ในเอกสาร Guidelines for the Management of Professional Associations in the Fields of Archives, Library and Information Work - ว่าสมาคมวิชาชีพต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสมาชิก และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ๒ ประการลำดับ คือ

๑. ความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม โดยกำหนดจรรยาบรรณ (Code of Conduct)

๒. ความรับผิดชอบต่อวิชาการ และบริการ โดยกำหนดมาตรฐาน (Standards)

สมาคมฯ ได้ประชุมกำหนดจรรยาบรรณ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้มีการประกาศใช้อย่างเป็นทางการ และปฏิญาณตน ณ หอประชุมกรมประชาสัมพันธ์ โดยมี ศาสตราจารย์ เกษม สุวรรณกุล รมว.ทบวงมหาวิทยาลัย (ในเวลานั้น) เป็นประธาน เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๒๑

สมาคมฯ เริ่มเสนอการกำหนดมาตรฐานให้คณะกรรมการจัดทำมาตรฐานห้องสมุดของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้จัดให้มีแผนกมาตรฐานห้องสมุด โดยเฉพาะให้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับห้องสมุดประเภทต่างๆ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๓๑ - ๒๕๓๓

จัดให้มีการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และประชุมวิชาการ เมื่อปีพ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นการประชุมเรื่อง มาตรฐานโดยเฉพาะ

ปัจจุบัน แผนกมาตรฐานของสมาคมฯ ได้กำหนดมาตรฐานสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

๒. งานหลักที่สนองวัตถุประสงค์

สมาคมฯ ดำเนินการโดยแผนกต่างๆ :-

แผนกวิชาการ แผนกนิเทศห้องสมุด แผนกจัดพิมพ์ แผนกวารสาร แผนกวิเทศสัมพันธ์ แผนกประชาสัมพันธ์ แผนกหาทุน แผนกทะเบียนสมาชิก และ ชมรมต่างๆ ในสังกัด

เผยแพร่วิชาการ อบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๘ อบรมเต็มหลักสูตรเป็นเวลา ๑๐ วัน ต่อเนื่อง ๓ ปี ต่อมาเปลี่ยนเป็นเวลา ๓๘ วันต่อเนื่อง ในภาคเรียนสุดท้าย ครบทั้ง ๕ วิชาหลัก คือ บริหารจัดการ คัดเลือกหนังสือ จัดหมู่และทำบัตรรายการ บริการตอบคำถาม และการสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด

เสนอกระทรวงศึกษาธิการ ให้บรรจุวิชาบรรณารักษศาสตร์ เข้าในหลักสูตรวิชาชุดครูพิเศษระดับมัธยม (พ.ม.) เคยรับจัดอบรมครูทั่วประเทศ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๐๘ - ๒๕๑๓ กรมการฝึกหัดครู และคุรุสภา รับไปดำเนินการอบรมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

การหาทุน

- เงินทุนเริ่มต้นได้รับจากมูลนิธิเอเซีย ระหว่าง พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๑๙ รวม ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยให้เงื่อนไขว่า ให้ดูแลตัวเองได้
- เงินศึกษาทุนจากมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ๓ เดือน พ.ศ. ๒๕๐๗
- UNESCOให้คณะกรรมการไปดูงานในยุโรป ให้เงินช่วยจัดโครงการพิเศษ เช่น การจัดนิทรรศการหรือการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ เริ่มปี International Book Year ๑๙๗๒ (๒๕๑๕)

นางแม่นาส ขวสิต นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
ทูลเกล้าฯ ถวายหนังสือแด่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในโอกาสเสด็จพระราชดำเนิน
ทรงเปิดงานแสดงกิจการพิมพ์ครั้งที่ ๒
ณ โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทวิชญ์ ตันทวิชิตน์ อดีต
กรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ตำแหน่ง
ประธานหาทุน แ ต่ผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถ่ายทอดประสบการณ์เมื่อครั้ง
ช่วยหาทุนให้สมาคม ว่า

หลักการหาทุนเบื้องต้นคือ “ต้องรู้จักขอ ถ้าขอไม่ได้ก็อย่าทำให้ผู้ถูกขอต้องอับอาย”
เรื่อง การหาทุน 150,000 ให้สมาคมนั้น ทำในสมัยที่เป็น ผู้อำนวยการสถาบันวิทยบริการ จุฬาฯ
โดยขอตัวเครื่องบินจากบริษัท Swets และ Henry มาออกวางวิลแบบลอดเตอร์ตัวเครื่องบิน
การหาทุนต่อมาได้ขอของรางวัลจากงาน CONSAL และจากอาจารย์ผู้ใหญ่มาขาย ส่วนการจัด
ประชุม IFLA อาจารย์ได้ติดต่อ ไชยา มิตรชัย มาเล่นลิเกที่ศูนย์วัฒนธรรมฯ ได้เงินมา 1,446,550
บาท ซึ่งก็มีอุปสรรคให้ต้องแก้ไขเพราะมีข่าวว่าจะมีการวางระเบิด ทำให้ต้องติดต่อคุณเสรี
เตมียเวช ส่งกำลังตำรวจมารักษาความปลอดภัย ทุกคนจึงต้องผ่านการสแกนระเบิดก่อนเข้าชม
ต่อมาได้จัดแข่งขันกอล์ฟได้เงิน 410,000 บาท จัดแข่งแรลลี่ได้เงิน 135,200 บาท ผู้เปิดงานคือ
คุณเสรี เตมียเวช (ปัจจุบัน คือ พล.ต.อ.เสรีพิศุทธ์ เตมียเวช) ซึ่งร่วมบริจาคอีก 1 ล้านบาท ต่อมา
อาจารย์ทวิชญ์ได้มีโอกาสพบคุณเสรี วังไพจิตร และได้รับบริจาคจากคุณเสรีอีก 3.5 ล้านบาท
นอกจากนี้ยังได้รับเงินสนับสนุนจาก ดร.พิจิตร รัตตกุล เมื่อครั้งเป็นผู้ว่ากรุงเทพมหานคร เป็น
จำนวน 1.5 ล้านบาท เพื่อสนับสนุนค่าเลี้ยงดินเนอร์ในการประชุมบรรณารักษ์นานาชาติ ครั้งที่ 65
(IFLA 1999) ที่ประเทศไทยเป็นเจ้าภาพอีกด้วย

นอกจากการช่วยสมาคมฯ หาทุนแล้ว อาจารย์ทวิชญ์ ยังได้มีโอกาสหาทุนนอกวงการ
ห้องสมุด อาทิ ช่วย ม.จ. ภิศเดช รัชนี้ ได้เงินบริจาคจากนักธุรกิจชาวญี่ปุ่นมา 8 ล้านบาท แล้วยัง
หาทุนช่วยผู้ประสบภัยสึนามิจากชาวญี่ปุ่นได้มาอีก 28 ล้านบาท นอกจากนี้อาจารย์ยังได้เคยร่วม
โครงการทันตกรรมของพระเจ้าอยู่หัว และเคยนำอาจารย์คณะทันตแพทยศาสตร์ไปทำ MOU กับ
ประเทศเวียดนามด้วย

สุดท้ายอาจารย์ทวิชญ์ ฝากข้อคิดแก่บรรณารักษ์รุ่นน้องว่าการหาทุนให้สมาคมฯ ต้องรู้จัก
ดูจังหวะ รู้คุณค่าของ information รู้กฎหมาย และรู้จักมองข้ามกฎเกณฑ์บางอย่างไปบ้าง นอกจากนี้
นี่คนที่หาทุน ต้องแม่นวิชาการ รู้จักธุรกิจ บุคลิกดี กล้าพูด และพูดสั้น กระชับรัด

ผู้อภิปรายท่านต่อมา คือ **คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ** อดีตนายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ (พ.ศ. 2532-2534) ได้เล่าถึงประสบการณ์เมื่อครั้งมาช่วยงานของสมาคมฯ ดังนี้

ท่านได้มีโอกาสเป็นนายกสมาคมฯ ถึง 2 รอบ โดยในรอบแรกไม่ขอรับตำแหน่ง ซึ่งสมาคมฯ ก็ได้ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มล.จ้อย นันทวิชรินทร์ มารับทำหน้าที่แทน แต่ในรอบที่สองไม่มีใครยอมรับตำแหน่งแทน จึงต้องใช้วิธีจับฉลาก ผลปรากฏว่าคุณหญิงกุลทรัพย์ เป็นผู้จับฉลากได้ จึงต้องเป็นนายกสมาคมฯ เพราะการจับฉลากนี้เอง ในสมัยที่คุณหญิงกุลทรัพย์เป็นนายก เป็นช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญหลายอย่าง คือ ได้มีการซื้อที่ดินให้สมาคมฯ มีการทำธุรกิจเพื่อให้สมาคมฯ พอมีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ และมีความพยายามเปลี่ยนสถานภาพของสมาคมฯ จาก “ชมรม” มาเป็น “สมาคม” ให้ได้ ซึ่ง ในครั้งนั้นได้มีการประกาศบริจาคเงิน 1 หมื่นบาท เป็นทุนก่อตั้งสมาคมฯ นอกจากนี้ในสมัยของท่านยังมีการจัดทำมาตรฐานห้องสมุดขึ้น ตามความคิดริเริ่มของคุณหญิงแม้นมาส ขวลิต อีกด้วย

ท่านได้กล่าวชื่นชมคุณหญิงแม้นมาส ขวลิต เป็นอันมาก เริ่มจากการเข้าร่วมก่อตั้งสมาคมห้องสมุดฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497 จนถึงปัจจุบันได้ลงนาม MOU กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จนมาถึงวันนี้ได้ร่วมกันจัดทำ “ห้องสมุดเสริมปัญญา” ขึ้นในอาคารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ คุณหญิงแม้นมาสนอกจากจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ แล้วยังเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างความสำเร็จให้แก่สมาคมฯ ตลอดเวลา การที่มีติดแล้วคุณหญิงแม้นมาส ยังคงคิดก้าวไปไกลที่จะนำความรู้สู่ชุมชน ซึ่งเป็นเกียรติต่อวงการห้องสมุด ทำให้ทรัพย์สินของสมาคมฯ เกิดมูลค่าต่อชุมชน รวมถึงอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นบ้านที่ซื้อเพิ่มอีก 1 หลัง ก็คงมีแผนการบริหารจัดการต่อไป นำไปทำธุรกิจภายใต้ชื่อสมาคมฯ เพื่อนำความรู้สู่เยาวชนให้ถูกทางต่อไป

คุณหญิงกุลทรัพย์มีความภูมิใจในความก้าวหน้าของสมาคมฯ และเคยเรียนให้คุณหญิงแม้นมาสหยุดทำงาน พักผ่อน และรักษาสุขภาพ แต่ก็รู้ว่าคงเป็นไปไม่ได้ เพราะคุณหญิงแม้นมาสเป็นผู้ที่รักงาน การทำงานของท่านจะเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรแก่ผู้ที่เข้ามาร่วมในวิชาชีพรุ่นต่อๆ มา และเป็นการตอบแทนบุญคุณประเทศชาติ คุณหญิงแม้นมาสสมควรได้รับการเชิดชูเป็นผู้มีบุญคุณต่อวงการบรรณารักษ์เป็นอย่างมาก

* สรุปและถอดความการเสวนาของคุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ ผศ.ชนิษฐ์ ตันทวิรัตน์ และ อ.นิตยา พิรานนท์ โดย น.ส.ปรียาพร ฤกษ์พินัย น.ส.จิราภรณ์ ชื่นปรีชา และนาวาอากาศตหญิงนรรัตน์ ทองสลาย

ในส่วนความคิดเห็นของท่านต่อการทำงานสมาคมฯ คือ การทำงานให้สมาคมฯ นั้นเหมือนการทำงานให้ตนเอง ทำให้เราได้เติบโต มีหน้าตา มีเกียรติ ด้วยสิ่งที่เราทำ การทำงานต่างๆ โดยการอุทิศตัวเอง และเสียสละจะเป็นรากฐานของวิชาชีพ และเมื่อได้ผ่านพ้นอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในชีวิต จนมาถึงวันนี้ของสมาคมฯ ก็เหมือนเป็นวันนี้ของเราด้วย จึงขอเรียนว่ามีความภูมิใจกับสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ มาก

ผู้อภิปรายท่านสุดท้าย คือ อาจารย์นิตยา พิรานนท์ อดีต นายกสมาคมห้องสมุดฯ อีกท่านหนึ่ง ได้ร่วมงานของสมาคมฯ ระหว่าง ปี พ.ศ. 2520-2527 อาจารย์นิตยา มีความเห็นเช่นเดียวกับคุณหญิงกุลทรัพย์ว่า คุณหญิงแมนมาสเป็นผู้ที่เหมาะสมที่จะดำรงนายกสมาคมฯ แต่ตามระเบียบของสมาคมฯ ที่กำหนดว่า นายกสมาคมฯ ไม่สามารถ ดำรงตำแหน่ง 2 สมัยติดต่อกัน ในเวลานั้นท่านจึงต้องเว้นวรรค จึง เป็นเหตุให้อาจารย์นิตยาได้เข้ามารับตำแหน่ง ปัญหาและอุปสรรคใน

สมัยที่เป็นนายกสมาคมฯ ก็คือ อาจารย์นิลวรรณ อินทะเคหะ เลขาธิการบริหารคนแรกของสมาคมฯ ซึ่งท่านเป็นหลักคนหนึ่งของสมาคมได้ลาออก จึงต้องมีการฝึกผู้ช่วยเลขาธิการบริหารฯ ขึ้นมา ทำงานแทน นอกจากนี้ยังมีการแก้ไขระเบียบของสมาคมฯ ให้มีความคล่องตัวดำเนินการได้ทั้งด้าน วิชาการและด้านธุรกิจ ความคิดริเริ่มและผลงานในสมัยที่ท่านเป็นนายกสมาคมฯ ก็คือสมาคมควรมี อาคารสำนักงานของสมาคมฯ เป็นของตนเอง และมีการก่อตั้งชมรมต่างๆ ขึ้น ทำงานภายใต้สมาคมฯ ประกอบด้วย 5 ชมรม แบ่งตามประเภทของห้องสมุดมี 4 ชมรม และชมรมผู้สอนอีก 1 ชมรม การก่อตั้งชมรมทำให้ต้องมีเงินทุนเพื่อทำงานวิชาการ ผลงานอีกเรื่องหนึ่ง คือ เปลี่ยนระบบสมาชิก ให้ลงทะเบียน และมีการระดมหาสมาชิก เพื่อให้บรรณารักษ์รุ่นใหม่ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกในชมรม วิชาชีพของตน โดยสมาคมจัดสรรเปอร์เซ็นต์ค่าสมาชิกให้แก่ชมรมด้วย งานชมรมนี้ได้เยี่ยมบ้านเต็ม ที่ รวมถึงมีหลักเกณฑ์การจัดงานวิชาการในสมัยของคุณหญิงกุลทรัพย์ นอกจากนี้ในสมัยที่อาจารย์ นิตยาเป็นนายกได้มีโอกาสทำงาน ใน “โครงการแลกเปลี่ยนบรรณารักษ์ระหว่างชาติ” อีกด้วย โดยในปี พ.ศ. 2526 ได้รับเชิญจากประเทศจีนให้ไปเยี่ยมเป็นเวลา 2 สัปดาห์ และในปี พ.ศ. 2527 สมาคมฯ ได้มีโอกาสต้อนรับบรรณารักษ์จากประเทศจีน 6 คนร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ในการต้อนรับนี้สมาคมฯ ได้รับความร่วมมือจากห้องสมุดหลายแห่งทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ใน การศึกษาดูงาน และการเลี้ยงอาหาร โครงการแลกเปลี่ยนเช่นนี้ดูเหมือนจะมีอีกครั้งในสมัย คุณหญิงกุลทรัพย์เช่นกัน ในส่วนของความสัมพันธ์กับคุณหญิงแมนมาสนั้น ระหว่างรอการบรรจุ เข้าทำงานที่มหาวิทยาลัยศิลปากรคุณหญิงแมนมาสได้กรุณาพาไปทำงานที่โรงเรียนราชินีบน ทำให้ได้งานทำในระหว่างรอการบรรจุเป็นเวลา 6 เดือน

คุณหญิงแม้นมาส กล่าวปิดท้ายการเสวนาวิชาการในครั้งนี้ ถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ต่อวงการห้องสมุด ว่า เมื่อทรงพระเยาว์พระองค์ได้เสด็จพร้อมพระราชชนนี (สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี) และ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (ในหลวงรัชกาลที่ 8) ซึ่งยังมีสมุดลงพระนามเก็บไว้ในหอสมุดแห่งชาติ นอกจากนี้ ยังได้มีพระบรมราชานุญาตให้คณะกรรมการบริหารสมาคมห้องสมุดฯ เข้าเฝ้าถึง 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2514 สมาคมฯ ได้ทูลเกล้าฯ ถวายหีบหนังสือเพื่อพระราชทานต่อไปยังที่อื่นๆ ต่อไป

เมื่อพุทธศักราช 2542 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมได้ 72 พรรษา สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ได้รับการสนับสนุนจาก IFLA ให้เป็นเจ้าภาพจัดประชุม จึงได้กราบบังคมทูล ขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตจัดเป็นการประชุมเฉลิมพระเกียรติ พระองค์ท่านทรงไว้วางพระราชหฤทัยสมาคมฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ดังที่กราบบังคมทูลพระกรุณา

จนถึงวันนี้คุณหญิงแม้นมาส ขวลิต ขอขอบคุณ คุณสุจิตร์ สุภาพ กรรมการบริหารสมาคมฯ ปัจจุบันที่ประสานงานและดำเนินการให้สมาคมฯ ได้รับโอกาสจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และขอขอบคุณ คุณกิตติรัตน์ ณ ระนอง กรรมการบริหารและผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ฯ ด้วย ที่ผ่านมามีต้องขอขอบคุณพวกเราทุกคนที่ช่วยกันทำงาน ที่พอจะเอ่ยชื่อในเวลาอันสั้นนี้ได้แก่ คุณจรี อนุภรณ์ ที่ช่วยแนะนำเรื่องที่ดินผืนนี้ ดร.เพ็ญศรี กวีสวรรณ ที่เป็นผู้นำพวกเราสู่อินเตอร์โดยเจเฉพาะงาน IFLA และการตั้งชมรมบรรณารักษ์นานาชาติ นอกจากนี้เรายังมีบุคคลนอกวงการที่คอยให้ความช่วยเหลือเช่น คุณเสรี วังไพจิตร และ คุณเสรี เตมียเวช คุณหญิงแม้นมาสดีใจที่วิชาชีพบรรณารักษ์ เป็นวิชาชีพที่สำคัญเห็นได้จากเดิมที่มีความก้าวหน้าเพียงระดับซี 4-5 แต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ก.พ. ได้ปรับให้บรรณารักษ์มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถึงซี 10 แล้ว

ผู้ดำเนินการเสวนาคือ น.ส.ประดิษฐา ศิริพันธ์
อุปนายกสมาคมฯ ในชุดกรรมการบริหารสมาคมห้อง
สมุดฯ (พ.ศ.2548-2549)

บรรยากาศในระหว่างการเสวนา นอกจากเนื้อหาที่น่าสนใจและมีประโยชน์แล้ว สิ่งที่จะช่วยให้เกิดสีสันในบทความเพิ่มขึ้น คือ ภาพสเก็ตช์ใบหน้าของวิทยากร และผู้ดำเนินการเสวนา รวมถึงผู้ฟังบางคน (ที่ผู้เขียนติดตามขอมาได้ในวันนั้น) เป็นฝีมือของคุณธรรมนุญ ดวงมณี กรรมการที่ปรึกษาอาวุโสของตลาดหลักทรัพย์ฯ ท่านมีพรสวรรค์และฝีมือในการสเก็ตช์ภาพเหมือน ได้สเก็ตช์ภาพในระหว่างนั่งฟังเสวนาได้ 4 ภาพ และก่อนหน้านี้อีกหลังจากรับประทานอาหารกลางวัน และรอเวลาเสวนาจะเริ่มได้อีกรวม 10 ภาพ แต่ละภาพใช้เวลาเพียง 3 นาที เท่านั้น ดังตัวอย่าง ใครเป็นใครเดากันเอง

เหตุผลที่นำมากล่าวในที่นี้เนื่องจาก ผลพวงจากการสเก็ตช์ภาพของคุณธรรมนุญ ทำให้ทางกรรมการบริหารฯ ในวันนั้น ขอรับบริจาคภาพที่สเก็ตช์จากนางแบบและนายแบบสมัครเล่น ช่วยหาทุนให้สมาคมฯ ได้เงินมา 5 พันกว่าบาท ขอขอบคุณคุณธรรมนุญ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ประมวลภาพในบรรยากาศของงานพิธีส่งมอบห้องสมุดเสริมปัญญา
และงาน TLA : Open House Day

